

Kulturní servis 24. – 30. leden

23.1.2011 respekt.cz str. 0 RESPEKT.IHNED.CZ

Pavel Turek, Jan H. Vítvar, Jaroslav Formánek, Jan Gregor Knihovna Václava Havla

KONCERTY

Publikum se až zdráhá uvěřit, že tato bravurní zpěvačka, rodačka z britského Brightonu, je naprostý samouk. Andrey Triana se prý ke zpěvu nechala vyprovokovat zvuky vnitřního Londýna, když jí bylo sedm let. Ve čtrnácti už byla natolik sebejistá, že začala vést vlastní "open mic" večery pro začínající hudebníky. Poprvé na sebe upozornila spoluprací s hiphopovým producentem Flying Lotus ve skladbě Tea Leaf Dancers. Vokál natolik zaujal Simona Greena z projektu Bonobo, že ji ihned přizval na turné a produkoval její loňskou debutovou desku Lost Where I Belong. Andrey Triana jde skrze styly: od folku zabrousí přes trip hop a downtempo až k jazzu, kritici se přitom shodují, že ve všech polohách je jako doma.

Andrey Triana
Palác Akropolis, Praha, 24. 1.

Večírek rozpadlých dvojic po více než dvaceti letech se rozhodla uspořádat pražská Archa. Koncert tandemů Vodňanský a Skoumal plus Burian a Dědeček navazuje na sérii komponovaných hudebních večerů, které čtveřice písničkářů pořádala v roce 1989 v klubu Na Chmelnici. Ačkoli obě dvojice byly tou dobou již pár let nefunkční, přesto kolektivně vytvořily komponovaný pořad, v němž mísily recitaci, dialogy s písněmi napěchovanými ironickými jinotaji. Záznam těchto večírků vyšel v loňském roce na dvojdisku, který dokumentuje i tehdejší neopakovatelnou reakci publika.

Jan Burian, Jiří Dědeček,
Jan Vodňanský, Petr Skoumal
Divadlo Archa, Praha, 28. 1.

Divadlo Ponec se v novém roce rozhodlo uvést premiérovou tančírnu, jež se ponese v duchu romské zábavy. Do rytmu romských tanců účastníky na místě zasvětila skupina Salut Roma a o živou hudbu se postará kapela Iby & Chipsy Empire, která mixuje cikánské písně s moderními vlivy latino music, r'n'b, funky či popu a zakládá si i na notné dávce improvizace.

Romská zábava aneb "Cigáni jdou do tebe"
Divadlo Ponec, Praha, 28. 1.

Čínská zpěvačka Feng-yun Song se spolu se svými hosty rozhodla na sérii komponovaných večerů oslatit v několika českých městech příchod roku zajíce. Což je podle čínského kalendáře znamení intuice, citu, jemnosti a klidu, ale také nerozhodnosti a tajemnosti. Na pódiu Song představí se svým triem Puo (kytarista Vladimír Václavek, perkusionista Jaroslav Kořán, kontrabasista Petr Tichý) program asijských písní z nového alba Malba hlasem - Nezpívám.

Songfest.cz 2011 - Rok zajíce
Palác Akropolis, Praha, 27. 1.
Městské divadlo, Český Krumlov, 29. 1.
Filharmonie, Hradec Králové, 30. 1.

VÝSTAVY

Miloslav Navrátil není jen majitelem malebné Galerie Litera v pražském Karlíně, zároveň je taky sběratelem grafik autorů zvučných jmen: Beuyse, Polkeho, Rotha, Nitsche či T-piese. Společným motivem libé kolekce je exprese, čili nejroztodivnější emoce podané rozhodně ne diskrétním způsobem, neboť tihle autoři se rozhodli nic zbytečně nepotlačovat.

Grafické lahůdky, Oblastní Galerie v Liberci, 20. 1.-10. 4.

Expozice v chrudimském Divadle Karla Pippicha nabízí pohled na tvorbu skupiny půjčující si název z Británie. Právě tam vzniklo v minulé dekádě hnutí protestující proti přezíravému vztahu teoretiků a kritiků ke klasické malbě a soše: konceptuál jim prostě ubližuje a oni chtějí ukázat, že se tak děje nespravedlivě. Pražští stuckisté to vidí podobně, jmenovitě Robert Janás, Filip Kudrnáč, Jaromír 99, Martin Salajka či Markéta Urbanová.

The Prague Stuckists, Výstavní síň Chrudim, 20. 1.-27. 2.

Dvaadvacet let se rodila kniha, k jejímuž vydání se nyní koná stejnojmenná výstava. Publikaci o vztahu mezi Andym Warholem a Československem, respektive Rusíny, z jejichž komunity vzešla jeho posléze emigrující rodina, dal dohromady grafik Michal Cihlář a fotograf Rudo Prekop. A vlastně ji ještě pořád dohromady dávají: výstava je totiž ve skutečnosti jen pozvánkou ke křtu publikace, který proběhne až v srpnu ve Warholově muzeu ve slovenských Medzilaborcích. Co že je tedy na té pozvánce k vidění? Překvapivě pouze černobílé Warholovy práce, ty jsou pak doplněné dokumenty, které Cihlář s Prekopem posbírali během sestavování publikace.

Andy Warhol a Československo, Dvorak Sec Contemporary, Praha, 20. 1.-27. 2.

Tak tenhle výtvarník si na pocty rozhodně nepotrpěl, nebyl tedy žádnou celebritou, jak stojí v názvu výstavy Vojmíra Vokolka (1910-2001). Jeden z výhonků podivuhodného kmenu rodu Vokolků tvořil obrazy, kresby, sochy, modlitby i - jak zdůrazňuje pořadající **Knihovna Václava Havla** - křiky. Veřejnému zájmu se plachý autor vyhýbal, raději se tiše a nenápadně věnoval coby hluboce věřící člověk třeba bohulibému zvelebování kaplí a kapliček: od sklonku 50. do počátku 80. let jich freskami vyzdobil rovnou desítku. Dobrá příležitost dozvědět se o tomto pohříchu málo známém autorovi v Montmartru víc.

Vojmír Vokolek: Čechy světcům, samoty odvážlivcům (a pocty celebritám), Galerie Montmartre, Praha, 20. 1.-29. 5.

Název výstavy je zároveň pseudonymem maďarského dua Kornél Szilágyi-Nándor Hevesi. Výtvarníci se zabývají videoartem, vytvářejí ho na dnes znovu populární archaickou osmičku. Jejich loňský snímek Bez kormidla, který promítají ve smíchovské galerii, vypráví "o určitých aspektech emigrantského života, o vykořenění, odcizení a proměnách identity způsobených ztrátou jazyka". Jak to ostatně dělá i báseň Istvána Domonkose, jež film inspirovala.

Igor & Ivan Buharov, Svět, Praha, 24. 1.-29. 1.

Geometrická abstrakce nebyla v půli minulého století populární - co se komunistických zemí týče - zdaleka jen v Československu. Jak ukazuje výstava jejich polských představitelů, svezená do Ostravy ve spolupráci s bratislavským Muzeem Milana Dobeše, mimochodem pojmenovaném po jednom z našich nejvýznamnějších konstruktivistů. K vidění jsou díla Jerzyho Grabowského, Janusze Kapusty či Ryszarda Winiarského.

Polský konstruktivismus, Galerie výtvarného umění v Ostravě, 19. 1.-6. 3.

DIVADLA

Literárně dramatická redakce Český rozhlas 3 - Vltava v úterý opět rozjíždí projekt her mladých českých autorů a zahajuje premiérou z pera Davida Drábka Koule. Ve hře vzpomíná fiktivní koulařka Milena, nápadně připomínající někdejší atletku Helenu Fibingerovou, na svou nelehkou sportovní kariéru v době socialismu. Nechybí tak ani postavy Gustáva Husáka a Lubomíra Štrougala.

Český rozhlas 3 - Vltava, 25. 1. , 21.30

O den později zve na setkání s verši básníka, překladatele a literáta Jana Vladislava principál Krytového divadla Orfeus a jeden z nejlepších českých recitátorů poezie Radim Vašínska.

Věty, samomluvy, příběhy, fragmenty, sny... Krytové divadlo Orfeus, Praha, 26. 1.

Anglický básník a dramatik William Congreve tvořil na konci 17. století a ve svém díle naboural snad všechna tehdejší společenská tabu. Proslul jako autor sexuálně laděných komedií, dodnes je také považován za mistra dialogu. Přátelil se s předními aristokratkami i herečkami, pro které psal své hry ze života, v nichž se s břitkou ironií trefuje do vysoké společnosti vyvolených. Právě ve hře Velkolepost vyvolených zůstává, intriky a sobectví s humorem dovádí do extrému a rozehrává tak mistrovskou partii v boji o dědictví a ve válce mezi pohlavími. Jinými slovy, popisuje touhy a emoce mužů i žen, jež jsou věčné. V režii Janusze Klimszy by tak měli v Ostravě ukázat "výkvět vysoké společnosti v nedbalkách" i setrvalý stav lidského světa.

Velkolepost vyvolených, Divadlo Antonína Dvořáka, Ostrava, 27. 1.

Autorský projekt Hamlet, "normalizace na prknech, která znamenají svět", vznikl na základě textů **Václava Havla** (Audience, Dopis Gustávu Husákovi a Moc bezmocných), Williama Shakespeara (Hamlet) a kolektivního díla ÚV KSČ (Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ). Je třetí absolventskou inscenací 4. ročníku studentů DAMU a podle tiskové zprávy Divadla Disk se zaměřuje na normalizaci "očima těch, kteří se do ní narodili, ale vyrůstali až po sametové revoluci". V tom samém dokumentu režisér představení Michal Hába říká: "Pustit se do výpovědi o normalizaci mimo jiné znamená zařadit se do řady příspěvků ke smyslu českých dějin, anebo se tázat ,kdo jsme? Normalizace je specificky český, československý fenomén. ... Snažíme se proto o veřejný dialog o nepěkných stránkách našich dějin pokud možno otevřenou hrou."

Hamlet, "normalizace na prknech, která znamenají svět", Divadlo Disk, Praha, 28. 1.

Koho bozi milují, umírá mlád. Popisuje naopak zpráva z Brna "autentickou love story, kterou ukončily dvě tragické autonehody". Neboli na jevišti převyprávěny životní příběh krasobruslařské legendy Hany Maškové a talentovaného textaře Jiřího Štáidla, jenž je údajně "plný hitů a neopakovatelné atmosféry šedesátých let". Režisérem představení, v němž kromě hlavních osob vystupují i postavy jako například Karel Gott, hudební kritik Jiří Černý či tajemník ÚV KSČ Miroslav Miler, je Zdenek Plachý.

Zaslíbení aneb Balada o lásce a smrti Hany Maškové a Jiřího Štáidla, Mahenovo divadlo, Brno, 28. 1.

TELEVIZE

Německá režisérka Doris Dörrieová má očividně ráda Japonsko a jeho kulturu. Pokud jste na tom podobně, máte velkou šanci užít si melodrama Hanami - čas kvetoucích třešní (2008), jehož první třetina vypadá jako pokus udělat po padesáti letech remake slavného filmu Jasudžira Ozua Příběh z Tokia a zasadit ho do současného Berlína. Venkovská manželská dvojice - upjatý úředník Rudi (Elmar Wepper) a jeho starostlivá partnerka Trudi (Hannelore Elsnerová) - si na prahu důchodu udělá výjimečný výlet do německé metropole, kde žijí jejich dospělé, odcizené děti. Podoba s japonským předobrazem má někdy až bizarní charakter: postarší manželé jsou například zcela nedotčení fungováním života ve městě a potýkají se třeba s takovými samozřejmostmi, jako je nákup lístků z automatu. Pak ovšem Trudi náhle zemře a její truchlící manžel se vydá na dobrodružný pobyt do Tokia. Tam zjišťuje, jak málo svou manželku - milovnici japonského tance butó - znal. Díky nečekanému přátelství s místní mladou dívkou se mu nakonec zdaří smířit se s Trudinou smrtí. Film byl nečekaným hitem německých kin. Diváci nejspíš ocenili hezké obrázky Tokia a melancholickou atmosféru vyprávění o střetu generací a rozdílu mezi japonskou a západní mentalitou.

Hanami - čas kvetoucích třešní, ČT 2, 24. 1., 22.40

Povedený žánrový mix nabízí zombie komedie Andrewa Currieho Fido (2006). Vytváří v něm jakousi alternativní vizi 50. let. V úvodu nám situaci nastiňuje černobílá parodie na propagandistický film korporace ZomCom, která nabízí definitivní řešení pro problémy s nemrtvými, kteří kvůli úniku radiace začali vylézat z hrobů. Nejen že na ně funguje rána do hlavy, ale po nasazení speciálního obojku zcela zkrátou a dají se využívat v načančaných domácnostech blahobytného předměstí jako osobní otroci. Také manželé Helena (Carrie-Ann Mossová) a Bill (Dylan Baker) si jednoho takového ochočeného nebožtíka pořídí. Jejich osamělý syn Timmy (Kesun Loder) se s ním tajně spřátelí a pojmenuje ho Fido. V okolí se ovšem začnou množit žraví zombíci bez obojku. Chytrá satirická zábava s dokonalou retrovýpravou se opírá do naší posedlosti bezpečím a měšťáckého pokrytectví.

Fido, ČT 1, 25. 1., 22.50

Člověka překvapí už fakt, že se pořádají normální turistické zájezdy do Severní Koreje. Linda Jablonská se do jednoho takového přihlásila a přivezla odtamtud jak zprávu o profízlované zemi, která se západním turistům snaží ukázat už tak dost zašlou Potěmkinovou vesnici, tak o účastnících zájezdu, z nichž každý měl k návštěvě stalinské bašty jiné motivace. V průběhu natáčení stále hrozilo zabavení malých kamer ze strany státního aparátu, nakonec se je podařilo provézt ven. Do kin se tak dostalo cenné svědectví nejen o nejdrsnějším současném režimu na světě, ale i o lidech, kteří za výlet do totalitního skanzenu zaplatili nemalé peníze.

Vítejte v KLDRI,
ČT 2, 27. 1., 20.20

V Mužích v říji se prolíná každodennost života na vesnici s vysokou politikou, satira a nadsázka s realistickým popisem toho, jací jsme byli na konci první dekády 21. století. Jestli nějaký film z poslední doby nezastará a bude zrát jako víno, je to právě tahle jemná komedie Roberta Sedláčka.

Muži v říji, ČT 1, 30. 1., 20.00

DVD

V nabídce nových DVD se sešly dva velmi dobré filmy, které spojuje jméno herce Colina Farrella. Film Ondine (2009) natočil slavný Neil Jordan (Hra na pláč, Snídaně na Plutu) a irský brunet v něm hraje osamělého rybáře a abstinujícího alkoholika Syracuse, jemuž jednoho dne v sítích uvázne bezvládná mladá dívka (Alicja Bachledová). Syracuse tajemné ženě poskytne azyl v rybářské chatce. Když se o existenci z moře vylovené krásky dozví jeho dcera Annie (Alison Barryová) bydlící u matky, pojme podezření, že cizinka je mořskou vílou Ondine, která by mohla vyléčit její selhávající ledviny. Film, odrážející drsnou a samotářskou, ale citlivou irskou duši, celou dobu balancuje na hraně mezi pohádkou a realistickým milostným dramatem. A i když surově doslovná pointa zruší půlku kouzla neobvyklé romance, stejně je Ondine okouzujícím filmem o potřebě věřit ve víly a zázraky všeho druhu vůbec.

Ondine, Bonton (od 24. 1.)

Ve druhém snímku s Colinem Farrellem není na zázraky místo. Oči války (2008) Danise Tanoviče vyprávějí o válečném fotografovi, který se z mise do Kurdistanu na konci 90. let vrací domů se zraněním a silným traumatem. Bosenský tvůrce ohromil celý svět svým oscarovým debutem Země nikoho: absurdní tragikomedii o podstatě balkánského konfliktu, ale v jeho třetím filmu není odlehčení ani špetka. Je to deziluzivní pohled na práci válečných fotografů a na válku, v níž nejde hledat spravedlnost ani nějakou logiku. Anglický název filmu Triage odkazuje k selekci, již doktoři v poli dělají mezi zraněnými, které jde a které už nejde zachránit.

Oči války, H.C.E. (od 28. 1.)

TIP HANKA J. MANCHINIHO

V Muzeu hlavního města Prahy si rozhodně nechci nechat ujít dvě lákavé výstavy: Libeň - Zmizelý svět a Pražské výletní restaurace. Do skončení obou je ale ještě poměrně dost času, takže se asi vypravím na některý z filmů v rámci přehlídky soudobých japonských filmů Eiga-Sai, která tento týden běží v kině Lucerna.

Hudebník (Kill the Dandies!) a grafický designér.